

STIPE ŠUVAR:

**SOCIOLOŠKI PRESJEK
JUGOSLAVENSKOG DRUŠTVA**

(Školska knjiga, Zagreb, 1970.)

Naše je društvo zanimljivo za društvene znanosti, a posebno za sociologiju, socijalnu psihologiju i antropologiju. U njemu znanstveni radnik nalazi interesantna područja i specifične probleme za svoj rad. Dinamičan tempo transformacije društveno-ekonomskih i kulturnih struktura nameće potrebu za sintetičkim sociološkim radovima i globalnim pristupom problemima.

Jedan takav pokušaj jest i knjižica Stive Šuvara, a koja tretira aktualne probleme našega društva i pitanja njegove daljnje perspektive. Autor analizira društvene strukture polazeći od njezinih teorijskih pretpostavki i društvenih činjenica (koristeći se velikim brojem podataka) sve do pitanja političkog sistema.

Osnovni cilj ovoga rada je ukazivanje na procese koji se odvijaju u suvremenom jugoslavenskom društvu. Studija ima tri dijela: »Društvena struktura i društvena morfologija«, »Ulaženje u industrijsku civilizaciju« i »Jugoslavenski put u socijalizam«.

U prvom dijelu knjige, navodeći nekoliko koncepcija socijalne stratifikacije, autor izlaže svoju koncepciju klasa i slojeva u Jugoslaviji. Polaznu točku na kojoj gradi svoju koncepciju predstavlja činjenica da je jugoslavensko društvo klasno društvo i on u njemu razlikuje tri kategorije: (a) radničku klasu, (b) sitne proizvođače s vlastitim sredstvima rada i (c) kategoriju neproizvodnih radnika, koju naziva »kontraklasa«. Unutar svake od klasa postoje diferencijacije na pojedine slojeve. Radničku klasu čine neposredni proizvođači, ali joj pripadaju i neproizvodni radnici ukoliko su u istim uvjetima društve-

ne raspodjele. Najbrojnija je druga klasa u kojoj seljaci čine dominantni dio. »Kontraklasa« obavlja društveno nužne i korisne poslove na čemu i počiva njezina mogućnost prisvajanja dijela društvenih sredstava i njena moć. Samoupravljanje i jednaki položaj svih klasa u društvenoj raspodjeli rezultata rada predstavljaju način prevladavanja najamnog odnosa radničke klase prema »kontraklasi«.

Ideja koja prožima drugi dio Šuvarove studije mogla bi se izraziti kao dinamizam u razvitku struktura i društvenih promjena, a koji uvjetuje različite probleme. Njihov je izvor u neujednačenosti stupnja razvoja, regionalnog i socijalnog.

U trećem dijelu knjige raspravlja i analizira probleme društvenog i političkog sistema u Jugoslaviji. Autor tu govori o problemu samoupravljanja, demokracije i međunacionalnim odnosima. On pred sobom ima viziju realne društvene perspektive svih klasno-socijalnih skupina u jugoslavenskoj zajednici.

I. C.

IVO VINSKI:

**KLASNA PODJELA STANOVNIŠTVA
I NACIONALNOG DOHOTKA JUGOSLAVIJE U 1938.**

(Ekonomski institut, Zagreb, 1970.)

Knjiga Ive Vinskoga pokušaj je kvantitativnog pristupa problemima klasne strukture i odnosa promatranih u distribuciji nacionalnog dohotka u Jugoslaviji u 1938. godini. Autor uzima baš ovu godinu zato što je to bila posljednja »mirnodopska« godina u staroj Jugoslaviji a razvoj kapitalizma je kulminirao.

Budući da postoje različite interpretacije klasnih odnosa kroz prizmu aproksimativnog brojanog omjera, u kojima se